

	Beslutsdatum	Paragraf	Sida
Kommunfullmäktige	2006-10-30	216	493
	2007-03-26	61	113
Kommunstyrelsen	2007-03-12	76	155
Plan- och tillväxtutskottet	2007-02-19	12	26

Lars G Eriksson, Tekniska nämnden

06.698

008

oktkf29-06

Medborgarförslag om innerfjärdarnas framtida utveckling

Lars G Eriksson anför följande i ett medborgarförslag 2006-09-20.

Bakgrund

Sedan cirka 1980 har utredningar och halvhjärtade insatser gjorts för att försöka åtgärda den naturliga processen med uppgrundning av Luleås innerfjärdar. Den genomförda åtgärden med sponstning vid Lulsundet och Mulöbanken ger periodvis den avsedda effekten med en förhöjd vattenyta, som mest cirka 40 cm. En av de stora effekterna av sponsterna är dock att i perioder av torka och lågvatten spärras fjärdarna av tar endast emot övergött vatten från jordbruksmarkerna. Genom att fjärdarna är mycket grunda blir vattentemperaturen hög och gödningen bidrar kraftfullt till ökad igenväxning. Under riktigt torra perioder, med lågvatten, blir tillväxten av vattenväxter mycket kraftig beroende på den höga vattentemperaturen till följd av det låga vattenståndet.

Det är ju välbekant för alla att tätningen av Mulöbanken är ett totalt fiasko. Normalt strömmar mer vatten genom rustbädden än genom avsedda öppningar i sponsten vid exempelvis lågt vatten i havet och högvatten i fjärden. Sponsten hjälper således inte långt i de lägen den skulle kunna vara till nytta.

Den naturliga processen är att inom cirka 30 år kommer utan åtgärder mer än hälften av fjärdarnas yta vara igenvuxen. Eftersom stora skillnader råder mellan hög- och lågvatten kommer dessa ytor att bli helt otillgängliga sumpträsk. Till saken kan även läggas att den naturliga landhöjningen gör att den sulfidjord som förekommer i stora delar av fjärdarna kommer att successivt komma upp ur vattnet och exponeras för syre med ökande "surstötter" och sannolika fiskdödperioder liknande den våren 2005.

	Beslutsdatum	Paragraf	Sida
Kommunfullmäktige	2006-10-30	216	494
	2007-03-26	61	114
Kommunstyrelsen	2007-03-12	76	156
Plan- och tillväxtutskottet	2007-02-19	12	27

oktkf29b

Eftersom fjärdarnas vattenomsättning i stort sett beror på tillflöden från jordbruksmarker och andra övergödda marker är framtiden utstakad.

Den naturliga vattenomsättningen genom havsnivåns variation ger tyvärr mycket liten effekt. Vid hög- respektive lågvatten pumpas egentligen samma vatten bara fram och tillbaka.

Som komplettering till denna dystra bild kan även läggas att den småbåtshamn som idag finns vid Skurholmen är beroende av vattennivån vid passagen under broarna ut till Södra hamnen. Idag är vattendjupet vid normalvattennivå cirka 80 cm med en mycket fast moränklack med stenar som eventuellt sticker upp i några punkter och minskar djupet till kanske 70 cm. Vid måttligt lågvatten är således vattendjupet endast 40 - 50 cm. Inom den ovan angivna 30-årsperioden är motsvarande vattendjup endast 15-25 cm. Utan muddringsarbeten i denna passage är det således ganska kört med båttrafik vare sig man vill eller ej inom några år.

Förslag

Den nuvarande sponten vid Lulsundskanalen tas bort. En ny spont anläggs utanför broarna vid södra hamnen. Nivån för dämningen läggs 20 cm högre än sponten vid Mulöbanken. Mulöbanken tätas så att flödet ut kan styras av sättarna i sponten. Det innebär en höjning av innerfjärdarna med de avsedda cirka 40 cm.

Från Södra hamnen pumpas vatten kontinuerligt in så att friskt (och kallt) älvvatten hela tiden strömmar från Södra hamnen mot Mulöbanken där utloppsnivån således ligger 20 cm lägre. Det bättre alternativet är givetvis att flytta dämningen till den ursprungligt avsedda platsen vid Strapösundet och öppna Mulöbanken.

Givetvis kommer Skurholmsborna med båtar att protestera, men utan åtgärder kommer de ändå inte att kunna komma någon annanstans än i djuprännan i Skurholmsfjärden fram och tillbaka inom några få år!

	Beslutsdatum	Paragraf	Sida
Kommunfullmäktige	2006-10-30	216	495
	2007-03-26	61	115
Kommunstyrelsen	2007-03-12	76	157
Plan- och tillväxtutskottet	2007-02-19	12	28

oktkf29c

Nivåskillnaderna mellan högvatten i fjärdarna och lågvatten i havet kommer att göra det svårt att passera med båtar ut och in, men eventuellt kan man förbättra nuvarande "slussningssystem" på något sätt. Alternativet innebär återigen att utan åtgärder får man ändå bara en kanal att åka fram och tillbaka i. Med detta förslag kommer vattennivån inom större delen av innerfjärdarna att medge vissa möjligheter att framföra båtar. Det blir ju inte sämre än i en insjö i alla fall och vattenspeglarna blir kvar i stadsbilden i stället för igen-vuxna sumpstränder! I dagsläget kan man knappt paddla kajak i stora delar av fjärdarna vid lågvatten.

Om kanske 30-50 år, med ytterligare 25-45 cm landhöjning blir nivåskillnaden så stor att det kanske inte går att lösa problemen med båtflyttningar in och ut från fjärdarna. Då finns ju möjligheten att antingen permanenta fjärdarna som en insjö, med fortsatt konstgjord andning i form av inpumpning av vatten, alternativt drar man ur proppen och torrlägger en större yta och får en rännil i centrala delarna av fjärdarna.

Slutligen

Om vi vill bevara fjärdarnas vattenspeglar måste något göras. Landhöjningen är ett faktum som varken politiker eller tekniker kan rå på. Vattennivån i fjärdarna kan dock bevaras om den politiska viljan finns. Utan den kommer huvuddelarna av fjärdarna att vara sumpmarker inom en generation.

Kommunfullmäktige beslutar att

- tillåta att medborgarförslaget får ställas
- remittera medborgarförslaget till kommunstyrelsen.

TEKNISKA NÄMNDENS YTTRANDE

Tekniska förvaltningen har på uppdrag av kommunledningen, att i samråd med stadsbyggnadskontoret och miljökontoret utreda framtiden för innerfjärdsprojektet.

	Beslutsdatum	Paragraf	Sida
Kommunfullmäktige	2007-03-26	61	116
Kommunstyrelsen	2007-03-12	76	158
Plan- och tillväxtutskottet	2007-02-19	12	29

oktkf29d

Syftet med utredningen är att ta fram ett underlag för ett långsiktigt inriktningsbeslut för fjärdarna. Grundfrågan är om kommunen ska fortsätta projektet på den inslagna vägen eller om man ska välja en annan väg.

Peter Erixon, vid Luleå tekniska universitet, har med utgångspunkt i tidigare genomförd utredning och rapport "1996:11 Luleå Innerfjärdar" följt upp vattenkvalitet och vegetationsutbredning i innerfjärdarna. Detta har resulterat i rapport 2005:00 "Vattenkvalitet i Luleå Innerfjärdar" samt 2005:17 "Igenväxning och vegetationsutbredning i Luleå innerfjärdar 1995-2004".

Med resultaten av ovannämnda rapporter som grund fortsätter utredning kring olika alternativa lösningar för att öka genomströmningen och/eller hålla uppe vattennivåerna i fjärdsystemet samt avgränsningar, hänsyn till boende, rörligt friluftsliv etc.

Tekniska nämnden beslutar i enlighet med tekniska förvaltningens förslag att rekommendera kommunfullmäktige besluta att

- frågan kring innerfjärdarnas framtida utveckling med utgångspunkt i medborgarförslaget härmed är besvarad.

Plan- och tillväxtutskottet beslutar enligt tekniska nämndens förslag.

_____

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med plan- och tillväxtutskottets förslag.

_____

Erika Josbrandt, Dan Ankarholm, Anna-Karin Johansson, Camilla Hansen, Marja-Liisa Åström och Jonas Brännberg yrkar dels bifall till kommunstyrelsens förslag, dels att ett slutdatum för utredningen ska fastställas samt att kostnadsberäkningen för i utredningen rekommenderade åtgärder ska redovisas.

Yvonne Stålnacke, Fredrik Lundh och Roger Malmberg yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktige

Beslutsdatum

2007-03-26

Paragraf

61

Sida

116b

Kommunstyrelsen

Plan- och tillväxtutskottet

oktkf29e

Kommunfullmäktige beslutar att

- frågan kring innerfjärdarnas framtida utveckling med utgångspunkt i medborgarförslaget härmed anses besvarad.

Samtliga ledamöter hos kristdemokraterna, centerpartiet, moderata samlingspartiet, folkpartiet och rättvisepartiet socialisterna reserverar sig mot beslutet.

_____